

MÉCSSES LELKISÉG

1997. július/augusztus

IV. évfolyam. 4 szám

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

JOBBER LATOR

A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végzők lelkeségi és módszertani lapja
Internet partnerünk a TiszaNet • http://www.tiszanet.hu/MECSSES_MAJZIK/

„Ne ítélkezzetek, hogy fölöttetek se
ítélkezzenek! Amilyen mértékkel ti mértek,
olyannal fognak majd nektek is mérni.”

(Máté 7,1)

A Mécsses Szeretetszolgálat otthonai
Szent József Közösség

A Szent József Közösség (Vas megye) a római katolikus plébániában él. Elsősorban alkoholfüggőségben elkövetett bűncselekményért elítéltek szabadulás utáni rehabilitációs otthona. Az otthont a kámi egyházközség tartja fenn és a Mécsses Szeretetszolgálattal közösen üzemelteti. Vezetője a kámi plébános atya.

Júliusi imaszándékok

Júl. 6. Imádkozunk a terrorcselekmények áldozataiért, a véletlen ártatlanokért, de a vak eszközként felhasznált elkövetőkért is, hogy rádöbbenjenek tettük iszonyatos voltára...

Júl. 13. Imádkozunk azokért a politikusokért, akik közérdekűnek feltüntetett önös céljaik érdekében a szakemberek véleményével mit sem törődve értelmetlen, az alap gondokat meg nem oldó törvényeket sürgetnek, illetve fogadnak el, hogy ráismerjenek felelősségükre!

Júl. 20. Imádkozunk a prostitúció áldozataiért: a prostituáltakért, valamint a kerítőkért és a kliensekért is, hogy visszanyerhessék emberi méltóságukat.

Júl. 27. Imádkozunk önmagunkért, hogy ne induljunk, előítéletünk szerint ítélkezzünk mások felett, és legyen erőnk a megbocsátásra.

Augusztusi imaszándékok

3. Adjunk hálát Mennyei Atyánknak a Közgyűlés sikeréért! Köszönjük meg Neki, hogy évről-évre összeforrottabban és tudatosabban végezhetjük Krisztusra mutató tevékenységünket!

10. Imádkozunk az erdélyi börtönlelképásztorokért, akik áldozatos tevékenységük mellett a Mécses Lelkiséget is gyakorolják és terjesztik.

17. Kérjük a Szentlelket, hogy szeretetünnel ne csak a sajnálkozásunk, de a tudatos, cselekvő, személyre irányuló segítő-készségünk kifejezése legyen!

24. Imádkozunk a börtönpasztorációt végző lelkészekért, hogy az első közös, ökumenikus jellegű lelkigyakorlatukon a Szentlélek töltse el őket a további tevékenységükhöz szükséges és elégséges hittel és erővel!

31. Adjunk hálát Istenünknek, hogy a Jobb Latort, a Krisztusra mutató példaképünknek választhattuk, mert gonosz életének utolsó órájában volt ereje a megátalkodottsága bilincseiből szabadulni, ez által felismerni a mellette szenvedőben az Istent!

Szeptemberi imaszándékok

7. Imádkozunk azokért az elítéltekért, akik a szebb és tartalmas jövőjük érdekében vállalták az általános, szakmunkás, gimnáziumi és főiskolai tanulmányokat, hogy kitartásuk gyümölcsöző legyen!

14. Imádkozunk azokért a tanítókért, tanárokért, szakoktatókért, főiskolai tanárokért, akik lemondva jövedelmük egy részéről is, és vállalva a többletmunka fáradalmait is, képezik, oktatják, nevelik az elítélteket!

21. Imádkozunk azokért a művészekért: írókért, színészekért, festőkért, szobrászokért, zeneművészekért, akik alkotásaikkal az önzetlen, személyválogatás nélküli szeretet sugallják!

28. Imádkozunk a még az elítélteket gyűlölő bv. dolgozóikért, hogy gyűlöletüket a törvények és a humánus talaján élő felelősségérzet, valamint a következetes követelménytámasztás gyakorlata váltsa fel!

A tartalomból:

<i>iff. Lele József</i>	
A Jobb Lator – Bálint Sándor nyomán	4
<i>Szabó Györgyné</i>	
Paál Judit pásztori gyakorlata a Kalocsai Fegyház és Börtönben	5
<i>Lénárd Ödön</i>	
A Jobb lator keresztútja	6
<i>Molnár János:</i>	
A Jobb Lator:	
Krisztusra mutató példaképünk	10
<i>Simon András:</i>	
Pár szó a türelemről	13
<i>Ulrich Brisch:</i>	
Diakonátus és karitás	14

A Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság kitüntetettjei 1997-ben:

Az Emberségért kitüntetés ezüst fokozatát kapta:

Dr. Végh József tudományos munkatársunk
Hujber Tamás világi teológus, Vác

Az Emberségért kitüntetés bronz fokozatát kapta:

Apostol Pál református lelképásztor
Angelo Acerbi nuncius, védnökünk,
Kiss Józsefné levelező munkatársunk
Kipke Tamás az Új Ember főszerkesztője
Szakálos Mihály támogató munkatársunk
Gróf Lajos, a Keresztény Élet ex-főszerkesztője

Dr. Majzik Mátyás személyes elismeréseként aranymedált kapott:

Dr. Majzikné Fazekas Margit, a levelező szolgálat vezetője

ezüst és acélmedált:

Csákány Györgyné önkéntesünk
Szabó Emese önkéntesünk

Gratulálunk minden kitüntetettnek!

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Bizonyára dicsértessék! Az Atyával, a Lélekkel együtt! A júniusi Közgyűlésünket – szervezésekor – szürkének, jellegtelennek gondoltuk és mi lett belőle? Talán a legsikeresebb, a legjelentőségtebb, a legnagyobb horde-rejű. Talán nem is nagyon túlzok, ha kijelentem, hogy egyháztörténelmi jelentőségű volt. Mire alapozom e merész állításomat? Arra, hogy a Közgyűlésünk egyhangú határozathozattal – katolikus, református, evangélikus és más, útkereső társunk és testvérünk egyetértésével és lelkes támogatásával – a Jobb Latort (Dismaszt) a fogvatartottak és a Társaság, valamint valamennyi börtönpasztorációt végzők Krisztusra mutató példaképévé nyilvánította!

Természetesen, mint egyházak alkotta szervezet, csak is az egyházakkal előzetesen történt gondolatváltások és támogató egyetértésük alapján terjesztettük a Közgyűlés elé szavazásra, és hozhattuk meg e határozatot. Előzetesen Dr. Seregély István érsek úrral, Gyulay Endre püspök úrral, Dr. Harmati Béla evangélikus elnök püspök úrral és dr. Hegedűs Lóránt református püspök úrral, majd később Dr. Bölcskey Gusztáv református püspök úrral konzultáltunk és kaptunk tőlük támogató javaslatokat, valamint bátorítást. A Közgyűlésen személyes beszédükben pedig Dr. Harmati Béla és Gyulay Endre püspök urak támogatták és javasolták a Jobb Latorról szóló határozat megszavazását. Ugyancsak egyhangú véleménynyilvánítással a Közgyűlés a Jobb Lator emléknapijává a Nagypéntek előtti, hónap utolsó péntekét jelölte meg. Első ízben tehát 1998 március 27-én ünnepeljük meg.

Jobb Lator a Krisztusra mutató példaképünk!

Ez a meghatározás valamennyi felekezetünk számára elfogadható. (Ugyanakkor nekünk a katolikusoknak a Jobb Lator még égi patrónus, közbenjáró, értünk imádkozó, példaképünk, segítőnk, védelmezőnk, „védőszentünk” is lehet. Meggyőződéssel vallom, hogy „természeténél” fogva mindig is az volt, és a jövőben is az marad.) Krisztusra mutató példaképként való elfogadásával a Jobb Lator lett tulajdonképpen az első ökumenikus „szent”, mely ugyan nem szent még a Katolikus Egyház állásfoglalása szerint sem és természetesen nem szent a protestáns egyházak szerint sem, hiszen számukra csak egyedül Krisztus a szent, a szentek minden tulajdonságával, értelmezésével együtt. Mégis úgy érzem, és úgy vélem, hogy a Jobb Latornak mint Krisztusra mutató példaképnek a protestáns egyházak által történt elfogadás olyan nagy jelentőségű esemény a felekezetek egymáshoz való közeledése folyamatában, hogy bizonyos vagyok abban, hogy az ökumenizmus történelmében legalább egy széljegyzet erejéig számontartják.

Ismét egy lehetőséget, egy fegyvert kaptunk a Mennyei Atyától! Lehetőséget, hogy éljünk a Jobb Lator példájából, éljünk a példájával. Fegyvert, hogy legyen bátorságunk a megátalkodottság, a reménytelenség, a kétségbeesés, a gonosz ellenében is, még az utolsó órában is, hozzá, Krisztushoz menekülni, és belátva bűneinket, az irgalmát kérni. A Közgyűlés határozatára a püspöki karunk áldását kértük. (E kérelmet a Dokumentumok cím alatt e szá-

munkban közöljük.) Remélem, hogy amint a heti imaszándékaink, a Mécses lelkiségünk a minden hónap utolsó péntekén a megvetettekért végzett Keresztúti ájtatossággal együtt, a Társaságunk és működésünk területét régen és jóval túlhaladva élnek és hatnak, úgy a Jobb Latornak mint Krisztusra mutató példaképünknek a tisztelete is körünket túlhaladva fog terjedni és fogja a figyelmünket Krisztusra irányítani.

Imádkozunk a Mennyei Atyánkhoz, hogy így legyen!
Amen

Értesítés „batyus konferenciák” szervezéséről

Teljesen önköltséges, formáságmentes összejövétel, lazakötöttségű találkozás, amelyre az élelmszert és a szellemi táplálékot mindenki maga hozza a batyujában és adja azokat közre, közös fogyasztása.

A „Batyus konferenciák” célja: A börtönpasztoráció, a büntetésvégrehajtás, a Mécses lelkiség, az ökumenizmus, az utógondozás stb. egy-egy kérdésének körbejárása. Egy szellemi műhely megalapozása.

A „batyus konferenciákra” várjuk azokat a tagtársainkat, a tevékenységünkkel, lelkiségünkkel, törekvéseinkkel egyetértőket, minden alkotnivágyó, jószándékú érdeklődőt, akik az adott témában közreműködni kívánnak.

Hivatalosan jelentkezni nem kell. Aki valamilyen segítséget igényel vagy részletesebb felvilágosítást kíván, annak a Társaság központja örömmel a rendelkezésére áll. (6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Tel./fax: 62/495-592).

Az összejöveteleket egy-egy témakörben tervezzük megrendezni. Minden jobbító szándékú javaslatot köszönettel várunk.

Az első „batyus konferencia”

Helyszíne: Szeged-Tápé, Heller köz 6.

Ideje: 1997. november 8., szombat 10–14 óráig. (A megadott időpont előtt és után 1-1 órával már és még a helyszínen előkészületi ismerkedés.)

Témája: Az ökumenikus keresztút (stációk, formája, tartalma, elmélkedése, stb.)

Új védnökünk **Dr. Bölcskey Gusztáv**, aki a református börtönmissziót pártfogolja. Szeretettel köszöntjük.

ifj. Lele József
néprajzos

A JOBB LATOR – BÁLINT SÁNDOR NYOMÁN

Pilinszky Jánostól – a *Jobb Lator* című lelkeségi lapban megjelent írásban – olvastam a Két „rendhagyó” szent-ről. Az egyikük *Dizmász*, a *Jobb lator*, akiről korábban *Bálint Sándor* Ünnepi kalendáriumában (II. 276) olvastam. Névünnepe március 25., amelyet szinte teljesen figyelmen kívül szokott hagyni a magyar keresztnev-adás gyakorlata. Ez természetesen nem abból van, mivel latorról van szó, hiszen népünknek elenyésző része tudja csupán, kit takar e nem magyaros hangzású név. Annál inkább valószínűsíthető, hogy éppen a név fura, idegen hangzása szülte, s szüli napjainkban is a fölötte/mellette való át/elsuhanást, amikor a szülők leendő gyermekük nevén gondolkodnak. Talán az fölsejlik olvasása közben, hogy férfinévről van szó.

„... az első szentek egyike – írja a fent jelzett művében Bálint professzor úr –, majd eképpen folytatja: Társa káromolta, ő azonban kérte Jézust: emlékezzél meg rólam, amikor országodba jutsz. Erre Ő így felelt: Bizony, bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban (Lukács 23,43). Nevét az evangélium nem említi, a jámbor népképzelet azonban már a keresztény ókorban gazdag legendakört sző köréje: több nevet is költ neki, végül a *Dizmász* állandósul.”

Emlékszem, egy könyvecskében gyermek koromban alaposan megnéztem a két lator ábrázatát, s már akkor – persze, nem teljes tudatossággal – láttam, hogy a két gonosz arca között milyen nagy a különbség. Az egyik szánalmasan szenvedő, a másik kifejezetten gonosz arc volt. Az alkotó, kinek szobrát „hozta” képből a könyvecske – nyilván jól tudta, hogy a jobb szélen lévő, a káromkodós bal latornak is megbocsájtást kérő, a *Dizmász*, amely lelkiállapotot a két arc vonásaival érzékelt. Ám, mivel én ezt gyermek koromban nem tudtam, számomra a két – a képen – kötéllel keresztre kötött alak egyszerűen rettenetes gonoszt jelentett, akik – a legenda szerint – Jézust is meg akarták ölni. Ám, amikor Jézus rájuk nézett szelíd mosolyával, s feléjük nyújtotta kis kezét, egyikük máris viszszafelelt, s csillapítására mondott le a társa is a szörnyű tett, a Gyermek gyilkolásának tervéről. Ekkor Mária azt mondotta a szelídebbnek: „Az Úr tégedet jobbjára állít, és bűneidért megbocsájt.” A gyermek Jézus meg Mária-hoz fordult: „Édesanyám, harminc év múlva velük együtt feszítenek majd meg Jeruzsálemben, és ő majd a jobboldalra kerül, és a paradicsomba jut.” Az idézetet *Leopold Kretzenbacher*től vette át Bálint Sándor, aki természetesen teljességében igyekezett föltárni a *Dizmász*-kultusz legendáját, a hozzá kapcsolódó történeti és ponyva-

históriákkal egyetemben. (Bálint Sándor közli az általa e témához kapcsolódó irodalmat az Ünnepi kalendárium II. 283. oldalán, amely arról gyűz meg bennünket, hogy a *Jobb lator*-történet több kutatót is foglalkoztatott. És talán nem véletlen az, hogy most a börtönpasztorációs szervezet különös figyelmet szentelve a történeteknek, oltalmát keresi – pártfogoltjai számára.)

Voltaképpen *Dizmász* megtérésének egyik magyarázatoként szokták emlegetni, hogy azért (is) tért meg a keresztfán, mert a Megváltó árnyéka ráesett. Nyilván itt olyan magyarázattal állunk szemben, amelynek valós alapja lehet, hiszen a túrés lehetett nagyobb benne, s a tudat, hogy bűnbocsánatban fog részesülni.

A *Dizmász*-kultusz vonatkozó tovább-élését biztosítandó, a jezsuiták buzgalmát emeli ki még Bálint Sándor.

Az idézett kötetben jelez *Dizmász* titulusokat, patrocíniumokat, s azt, hogy „Tudomásunk szerint monumentális barokk Kálváriakompozícióink között a győri és a kismartoni – külön kápolnát szentelt *Dizmásznak*.”

A barokk kultus fő forrásaként Bálint Sándor is a mai Szlovéniát jelöli, ahol a 17. század végén Ljubljánban jámbor társulat alakul, éppen *Dizmász* nevével és oltalma alatt. Imaszándékaikban első helyen szerepelt, hogy a haláluk utolsó óráján éppen *Dizmász* közbenjárása révén nyerjenek bűnbocsánatot. „Így válik – írja Bálint Sándor – *Dizmász* a halálra váltak, halálra ítélték egyik barokk patrónusává.”

Napjainkban már tágabbá vált *Dizmász* közvetítő szerepe. Ennek igazolását láthatjuk a *Mécses Szereteszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság* egyre szélesebb körben való föl- és elismerésében. Nélkülük már aligha tehetnénk ennyit a rabok jobb útra térítésében, amely munkával családot, hon- és munkaszeretetet, Isten-hitet, megélhetést, és a föntiekkel egyetemben – boldogulást – adnak a szabadulóknak.

Megvallom, egy kis büszkeség a számomra, hogy ez a szeretetmisszió szülőfalumban, Tápén él, és teszi, immáron a világot is lassan behálózó, minden szép gondolatot, szót, és legfőképpen támogatást megérdemlő munkáját.

Egy út a társadalomba visszatérők számára, amely minden biztonnyal a legbiztosabb, hiszen rossz útról jóra térni, bűnbocsánatban Krisztus által részesedni: *soha nem késő!*

A többi már a mi dolgunk – egymásért és önmagunkért.

„Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.”

(Mt 25,40)

Paál Judit pásztori gyakorlata a Kalocsai Fegyház és Börtönben

Nehéz szavakkal összegezni azt, ami számokkal nem mérhető. A megtapasztalt kegyelemről azonban ha nem is könnyű beszámolni, beszélni kell!

Paál Judit jelenléte az intézetben első olyan alkalom volt, amikor lelkipásztorokodó szolgálatot teljesítő ember huzamosabb időt (1 hónapot) töltött folyamatosan a fogvatartottak és az állomány tagjai között.

A lelki szolgálatot teljesítők általában néhány órát vannak benn hetente. Ez az idő kevés arra, hogy látni, érteni lehessen azokat a nehézségeket, amit a fogvatartott embernek teherként el kell viselnie és azokat a feladatokat, amelyeket az állomány tagjainak meg kell oldaniuk ahhoz, hogy emberi körülményeket teremtsenek a zárt falak között.

Ez a lehetőség és Judit személye együtt adta azt a pozitív eredményt, amit az egy hónap elteltével a fogvatartottak és a nevelők, felügyelők is megtapasztaltak.

A fogvatartott ember elveszíti szabadságát, mert mozgása korlátozott. Hívó értelemben azonban szabad marad. Választhatja és elutasíthatja Istent és a szeretet törvényét. Valóban választhatja?

Igen, ha tud a létéről.

Az ember tudata mélyén olyan törvénnyel találkozik, amelyet nem ő szabott meg önmagának, amelynek engedelmeskedni tartozik. Arra szólítja, hogy cselekedje a jót és kerülje a rosszat.

A lelkiismeret az egyén legrejtettebb szentélye, ahol egyedül van Istennel, akinek a szava felhangzik a lelke mélyén. Ahhoz, hogy hangját tisztán halljuk, hallásunkat tisztítani kell.

A fogvatartottak többsége sérült ember. A bezártságból adódó sebek a személyiség ferdüléseit még inkább tetézik. Lelkiismeretük nevelése, felszabadítása a negatív befolyások alól nagyon fontos. Helyes erkölcsi mérce felállítása, az értékek elfogadtatása, a nevelésük hiányosságainak pótlása.

Az intézet feladata az elsődleges igények, az emberi létalap megteremtése. A mai gazdasági helyzetben ez nem kevés. A fogvatartottak emberi méltóságának megtartása azonban, mely abban áll, hogy Isten törvényeit megtartják, már meghaladja az intézeti tevékenységi kör kereteit.

Hogyan valósult meg mindez egy hónap alatt?

Egy hiteles személy jelenlétével

Hitelesen, mert az az ember, akivel Judit beszélt és foglalkozott, érezte a teljes ráfigyelést, elfogadottságot.

Megértéssel

„Megérttem, hogy nehéz neked” – indíttatású odafordulással osztozott és könnyített a másik ember sorsán, aki ettől kezdve nem volt egyedül. Volt neki is egy embere. „Börtönben voltam és fölkerestetek” (Mt 31; 36)

Meghallgatással

„Meghallgatlak, beszélj nyugodtan az érzelmeidről.”

Ha kinyílik a szelep, a feszültség nem rombolja tovább a fogvatartott lelkét és testét.

Foglalkozásokon

A lélek és értelem építésével a hiányos erkölcsi értékrendet javította. Az én-kép orzulásait próbálta korrigálni.

Indulatok és feszültség nélkül:

A személyi állomány tagjait gyakran terhelik a határidők, hivatali szabályzatok és a parancsteljesítési kötelezettség feszültsége. Nincs olyan ember, aki ezeket ne vetítené ki – kisebb-nagyobb mértékben – a fogvatartottakkal való foglalkozás hangnemére. Tudjuk, hogy az indulatok indulatokat gerjesztenek. Életmentő sziget az az egyedül Istennek elkötelezett ember, akihez a bezárt ember hármikor fordulhat.

A fogvatartottakat leginkább érintő kérdések a „mikor szabadulok”, megkapom-e a kedvezményt”, hozzáutok-e a szenvedélyem csillapító dolgokhoz: cigaretta, kávé” itt nem kerültek elő. Gyorsan megértették az asszonyok, hogy ez a segítség nem erről szól. Kérték és igényelték az Istentől embernek küldött támasz lehetőségét, ami nálunk ezalatt az egy hónap alatt Judit személyében valósult meg.

Nevelők és felügyelők is segítségként értékelték ezt a munkát. A meghallgatott ember türelmesebbé válik, könnyebben meggyőzhető a szabályok betartásáról. A belülről irányított fegyelem pedig tartósabb és szilárdabb, mint az erőszak diktálta feszült csend.

Az intézetünkben töltött idő alatt Judit úgy tudott segítőtárs lenni, hogy az intézet rendjét biztosító kereteket tiszteletben tartotta. Az elfogadás és elfogadottság kölcsönössége tette gyümölcsözővé működését. A fogvatartottaknak és a dolgozóknak is példát és támaszt nyújtott.

Hálásan köszönöm az eddigi szolgálatait magam és a fogvatartottak nevében. A Gondviselés kegyelmében bízva kérem, hogy az áldásos lelkipásztori gyakorlatot rendszeres pásztori szolgálat kövesse!

„Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörögessetek és ajtót nyitnak.” (Mt 7,7)

Fontos a fogvatartottaknak a biztonságérzet. A kapcsolatok fenntartásához a rendszerességre szükségük van. Lelki értelemben még nem felnőttek, nem nagykorúak. Igénylik az állandó támogatást. Sajnos nincs arra lehetőség, hogy közelebbi helyről kérjünk számunkra segítséget, és bízunk abban, hogy a távolság az Önök társulata és az intézet között megoldható nehézség.

Társulatuk munkájához Isten áldását kérve, tisztelettel

Szabó Györgyné
nevelő

Lénárd Ödön, piarista

A Jobb lator keresztútja

Bevezetés

Egy rövid verssel kezdeném:

*„Ki nyitja meg aszú szemeimben a könnyek forrását,
hogy átsírdjalak ti tenger napok, ti fáradt éjszakák.
Mert könnyek közt is mosolyogva sírnék Előtted,
ha érted esnék mindig, mivel csak hosszan*

gyötörnek.

*Ha csak a sátán vágná körmeit belém
s nem lett volna mind testvér, kin felbuckáztam én.”*

1. Jézust halálra ítélik

Ez is utal arra, hogy ítélni ne ítélj! Az evangéliumnak egyik legkevésbé megtartott parancsa, hogy ne ítéljetek! Az Úristen tudja, hogy mi lakik a szívünkben. Voltam együtt fiatal, elítélt gyerekkel, aki nyilas volt, mert elhitte, hogy azok egy jobb világot hoznak. Semmi köze nem volt semmi rosszhoz. Voltam együtt fiatal kommunistával, aki szintén azt hitte, hogy ezek is egy jobb világot hoznak, de őbenne semmi rossz nem volt. És van Szent Ágostonnak egy halhatatlan mondása: „Az Úristennek nagyon sok ellensége van a barátai között, és nagyon sok barátja van az ellenségei között!” S nem az a fontos, hogy a másik ember – akár a másik keresztény – akár én magam az Úristen barátjának vagy ellenségének tartom magam, hanem hogy végül Ő kinek, minek fog tartani engem?

2. Jézus vállára veszi a keresztet

Az átlagember és az átlagkeresztény is olvassa az evangéliumot, hallgatja, elmélkedik rajta úgy, mint egy történeten. Hogy kétezer évvel ezelőtt volt valaki, aki Jézus volt, Megváltó volt, akit az Úristen küldött, s akit az emberek keresztre feszítettek. Olvassuk, mint egy tény. És tény is, de csak „is”. A tény mögött legtöbbször nem látjuk meg a lelket. Azt gondoljuk, hogy Krisztust keresztre feszítették, mert az akkori római igazságszolgáltatás a keresztet használta fel az ítélet végrehajtására. És igaz is. De, hogy Krisztust keresztre feszítették, annak nem ez a végső, teljes oka. A végső, teljes ok az, hogy nekünk is – újra és újra – keresztre kell feszülnünk. Mindennapjaink, óráink keresztjére, hol kevesebbszer, hol többször, különböző keresztjére, a világ nagy keresztjére, a mindennapok történeteinek a keresztjére, szomszédaink, embertársaink keresztjére, betegségeink és szenvedéseink, saját magunk összevissza személyiségének a keresztjére. Krisztus azért feszült rá a keresztre, azért vállalta el a keresztet, hogy példát adjon, hogy segítsen, hogy mind-

ezt el lehet viselni és lehet rajta üdvözülni. Krisztus nem egyszerűen egy elvi keresztrefeszítést vállalt valamikor; nem egy gyakorlati keresztrefeszítésen ment keresztül egyszer; Krisztus minden nap, minden percen, az egész földön keresztrefeszül bennünk, mindnyájunkban, akik megértjük és szeretjük Őt. És ha nem feszülünk Vele együtt minden nap és minden órában a magunk helyén és a magunk módján, akkor nem vagyunk az Ővéi! Ahogy Péternek mondja, mikor Péter nem akarja, hogy megmossa a lábát: ha nem feszülsz velem minden pillanatban keresztrefeszül, nem tartozol hozzám.

3. Jézus először esik el a kereszt alatt

Krisztus elbukik és mi elbukunk Őbenne. És Ő elbukik mibennünk. Nem egyszerűen a Golgotán bukik el akár először, akár másodszer, harmadszor... pillanatonként bukik el bennünk. És ezt meg kell értenünk, hogyha hozzá tartozunk, nem tudunk Nélküle semmit sem csinálni. Lehet, hogy vétkezünk – Ő nem vétkezik bennünk – de magunkkal rántjuk abba az összevisszaságba, amit a bűn jelent bennünk. Abba az összevisszaságba, amit a lopás, a rablás, a házasság hiánya végső fokon a börtönbe magunkkal rántjuk és szenvedtetjük a mi bukásunkat Ővele. És akárhányszor kibeszéljük a bukásunkat! Börtönben voltam tanúja egy beszélgetésnek. Két rab veszekszik egymással valami miatt. Durván, erőszakosan. Én csak hallgatom. Egy harmadik szól a durvábbikhoz, hogy te, így azért mégse... És az úgy vág vissza: én őszinte ember vagyok, nekem ami a szívemen, a számon... Még erényt csinál a bukásából, a bűnéből. Nem az a baj, hogy az van a száján, ami a szívében. Az a baj, ami a szívében van! Legyen a szívében minden rendben, és akkor rendben lesz a szájában is. Mert akárhányszor az elesésünk nem csak azt jelenti, hogy elkövettünk valamit; azt is jelenti, hogy megmagyarázzuk, amit elkövettünk. Hogy ártatlannak valljuk magunkat. Az a Krisztus, aki nem volt bűnös, nem hangoztatta az ártatlanságát!

4. Jézus anyjával találkozik

Jézus találkozik az Édesanyjával. És hány ember van a földön, aki sose találkozott az édesanyjával. Hány ember van, aki elpusztult, mielőtt szó lehetett volna arról, hogy az édesanyjával találkozzék. Hány ember van, aki megszületett ugyan, de az édesanyja, a szülei elvetették mguktól. Hány ember van, akit nem vetettek el, de a társadalom kierekesztette. És hány ember van, aki tönkrement a maga gyöngességében. Az

Úristen az embert a szüleivel gondolta el. És Krisztus még a halálba menve is találkozik az édesanyjával. És mindazok, akik itt a földön nem találkoztak, nem megfelelően találkoztak, hűtlenül találkoztak az édesanyjukkal, azoknak csak egy mentsvárjuk és egy lehetőségük van az életben, hogy a Golgotán, a maguk Golgotáján találkozzanak mindnyájunk édesanyjával, a Szűzanyával és Rajta keresztül mindnyájunk Megváltójával, az Ő Fiával, Krisztussal, Aki Mária révén mindnyájunk testvére is.

5. Cirenei Simon segít Jézusnak

Van egy olyan keresztény legenda, hogy Cirenei Simon az első pillanatban egyáltalán nem lelkesedett a feladatért. Azért, hogy egy vadidegen, és a látszat szerint halálraítélt bűnös helyett vigye a keresztet, hiszen semmi köze az egészhez. Aki munka után haza akar menni, jóllakni és lepihenni. És csak Krisztus láttán, az arca láttán dolgozódik fel lassan öntudatlanul benne az egész helyzet, és lassan ő maga is beleáll az egészbe. Az őskeresztények a két fiát a legelső keresztények között tartották már számon. És az ember megkérdezhetné magától: voltál már egyáltalán az életben Cirenei Simon? Nem húzódsz-e félre kicsi és nagy dolgokban? Nem keresed-e – csak egy vendégségben – a legpuhább, legkényelmesebb széket azonnal? Egy tálban a legnagyobb húst? Egy italban a legízesebbet? Az egyszerű, hétköznapi dolgokban azt, ami nem terhes, ami a legkönnyebb, ami a legegyszerűbb, legmagátólértetődőbb?

Hány nemzedéken keresztül tanulhattuk meg mi már azt, hogy minek kell lennünk Krisztus mellett: Cirenei Simonnak!

És legalább, amikor szembenézünk ezzel az állomással, szálljon belénk az az elhatározás, hogy nem hogy terhet, nem hogy kifejezetten Krisztus terhét, de minden embertestvérünknek a terhét, gonoszoknak, általunk nem ismert rablóknak, bárkinek a terhét mi is hordozzuk, legalább lélekben, imádságban, szeretetben odaadásban. Ha Krisztussal együtt nem is válthatjuk meg a világot, de Cirenei Simonnal együtt hordozhatjuk Krisztus keresztjét, és jaj nekünk, ha nem hordozzuk és azon Krisztussal nem vállaljuk Krisztus testvérségét.

6. Veronika megtörli Jézus arcát

Lehet, hogy valaki azt mondja magában: könnyű volt Cirenei Simonnak, földművelő, nagy erős ember volt. De én öreg vagyok, beteg vagyok, gyöngye vagyok, én szorulnék segítségre, engem kellene hordoznotok, nemhogy én hordozzak bárkit, bármit, a világ terhét, mint ahogy Krisztus hordozta. És a Cirenei Simon után akkor jön Veronika, a gyöngye asszony, aki ponto-

san ugyanúgy nem tudja a Földet a vállán vinni, mint a legendák Atlasza. De azt kell felismerni bennük, hogy a szerető segítség nem jelenti azt, hogy én föltétlenül mázsákat cipeljek a vállamon. Szeret az is, aki letörli azt a verejtékező arcot, amelyet a következő percben úgyis újra előnt a verejték. És ez mégis könnyebbség Neki. De zsebkendőmnek se kell lenni, hogy letöröljem! Oda se férhessek a tömegben! De ha megértő, szerető szemmel végigsimítom az arcát, a szem sugara többet ér, mint a kendő. És ha vak vagyok, és szemem sincs, csak az odagondolás, a másik nyomorúságának a szívemben hordozása is ér annyit, mint Veronika kendője. Ér annyit, mint Cirenei Simonnam a kereszthordozása. És ebben a világban különösen, amelyiket az jellemez, „kaparj kurta, neked is lesz”. Az a jellemző, hogy nem törődünk egymással, az a jellemző, hogy csak magamnak, csak magamnak, csak magamnak! Csak az én zsebembe, kezembe, házamba, udvaromba, bárhova. Észre sem veszem a másikat. Pedig ha csak a szemem sugarával tudnám végigsimítani a másik törődött arcát...!

7. Jézus másodszor esik el a kereszt súlya alatt

És ha csak kétszer esik el? Hatmilliárd ember él a földön, ha mindenkinek csak kétszer esik el, az még mindig csak 12 milliárd. És a bűneink ennél sokkal nagyobb áradata tölti el a földet. És nem is az dönti el, hogy elesünk vagy nem esünk, az dönti el, hogy ha elesünk, föl tudunk-e kelni. Hány van, aki fekvé marad, aki megszokja a sarat és jól érzi magát a sárban, ami puha, dagad, ragad. Nem számolunk vele, hogy mindnyájan az Úristen irgalmából élünk. Éppen azért, mert annyiszor esünk el. Van, aki tudja ezt, van aki nem, de mindenképpen az Isten irgalmából élünk. És azért sem szabad elítélni, sem tovább beletaposni a sárba a másikat, sem elmenni mellette, mondani, hogy úgy sem számít, ez már elveszett ember. Lehet, hogy emberi szemmel elveszett, akkor is megélhet az Isten irgalmából. Lehet, hogy én emberi szemmel vagyok elveszett, de akkor is pontosan ugyanúgy az Úristen irgalmából élek, mint az a másik ember, akiről ítélek. Mindnyájan az Úr irgalmából élünk minden elesésünk után és minden elesésünk dacára, akár tudjuk, akár nem, akár hisszük, akár nem, akár valljuk, akár nem, akár verjük a mellünket, hogy mi vigyázunk magunkra, akár verjük a mellünket azzal, hogy bocsáss meg nekünk, mert minden elesésünkből csak a Te irgalmad kelt föl bennünket.

8. Jézus Jeruzsálem asszonyaival találkozik a gyűjtőben történt 1948 karácsony estéjén. Az emberek sokszor gyorsan legyintenek azon, hogy jó, siránkozó asszonyok, nem megy tőlük a világ se előre, se hátra. Akkor az egyik ártatlan elítélt cellája úgy volt elhelyezve, hogy annak az ablaka a börtönfalán túl kinézett a börtön területén kívülre, ahol akkor egy olyan re-

kettyés, bokros, cserjés terület volt. És ennek a férfinak az asszonya karácsonynak korán sötétedő délutánján kiment arra a cserjés helyre, elővett egy karácsonyfa-gyertyát, föltűzte az egyik bokkorgally tetejére, meggyújtotta és odaállt mellé. A férje tudta, hogy ott lesz, és az ablakból nézte a gyertyát és mellette az asszonyát. A gyertya leégett. Akkor az asszony meggyújtotta a második gyertyát. A második is leégett. Meggyújtotta róla a harmadikat. Késő estig tartott ennek az asszonynak a virrasztása a férje mellett. Egészen addig, amíg valami gyanút nem fogott valaki az őrségben, a férje észrevette az ablakból, hogy mozognak a ház körül, és intett az asszonynak, és akkor eltűnt onnan csendben. Mindig vannak jeruzsálemi asszonyok. A Krisztus nem hiába viszi a keresztet. Mindig találkozik asszonyokkal, lelkekkel, akik részvétellel kísérik. Vigyázzunk rá, hogy köztük legyünk!

9 Jézus harmadszor esik el

Az emberek között van egy olyan szólás, hogy a hitetlen és a hívő között az a különbség, hogy a hitetlen bűnözik, a hívő, éppen azért, mert hívő, nem. Mindnyájan tudjuk önmagunkról, hogy ez nem áll. A hívőnek is vannak bűnei, a komoly, bensőséges hívőnek is vannak bűnei, és nem is egy és nem is kettő az élete folyamán, és mégis nagy különbség van a ténylegesen hitetlen és a valóban hívő között. Csak másutt van ez a különbség. Pontosan abban, hogy a hitetlen elköveti a bűnét és utána letagadja, vagy másra hárítja át, vagy megideologizálja. A hívő ember beismeri, rendezi az Úristen előtt és újra kezdi az életét. A Krisztus háromszor esett el, jelképezve a mi összes eleséseinket. Ha mi csak háromszor esnénk el, ha csak harmincháromszor, ha csak háromszáharmincháromszor! Talán bántónak hangzik, de mégis igaz: nem az eleséseink számítanak. Az Úristen tudja, hogy elesünk, azért küldi a Megváltót. Azt is mondhatnánk, úgy is mondhatnánk, hogy nem az eleséseinket tartja számon, hanem a fölkeléseinket. Nem azt, hogy hányadszor hibáztunk, esünk el, hanem a legutolsó elesés után, a tízmilliomodik elesés után is fölkelünk-e tízmillió-egyedszer? Fölkelünk-e mindig, ahogy a Krisztus is fölkel? A három – jelképes szám a magyarba. De csak jelképes! Azt jelenti, hogy mindig föl kell kelni, nem lehet elkeseredni, nem lehet belenyugodni, nem lehet beleragadni semmibe, mindig föl kell kelni: börtönből, kétségbeesésből, lopásból, hazugságból, káromkodásból, verekedésből, bármiből. Mindig föl kell kelni, mindig föl kell kelni!

10. Jézust megfosztják ruháitól

A kinyilatkoztatásban is elhangzik, hogy semmit sem hoztunk erre a világra és semmit sem viszünk magunkkal. De ez az Isten terve. Ez más, mint ami itt

történik, és ami végig a világtörténelemben történik. A világtörténelem a fosztogatás történelme. Van-e itt valaki ebben a teremben egyetlenegy lélek is, akit az életútján soha semmitől meg nem fosztottak. És ha az elmúlt évtizedekben valakit nem fosztottak meg anyagiaktól, nem fosztottak meg lelkiaktól, szellemiaktól, de szerencsésebb korokban is, van-e a földnek olyan pontja, ahol nem abból áll az élet, hogy fosztogatnak? A történelem a fosztogatás története. Talán csak az a különbség, hogy akkor, amikor mi a ruháitól megfosztott Krisztus elé kerülünk, akkor a fosztogatók vagy a kifosztottak csoportjába fogunk-e kerülni?

11. Jézust a keresztre szegezik

A keresztre feszítés ténye is mutatja, hogy nem egyszerűen arról van szó, hogy eljött a jószívű második Isteni Személy az Emberkrisztus képében és megváltotta a világot. Nem egyszerűen egy krisztusi eseményről van szó. Tetszik, nem tetszik, ott van az egész világ a keresztfán. Ott van a jobb lator, ott van a bal lator. Mind a kettő lator, mint mindnyájan, de az egyik legalább tudja és valahogy iparkodik kievickélni ebből. A másik vagy nem tudja, vagy tudja, de nem akarja, és nem iparkodik mindenképpen kievickélni belőle. Tőled függ, hogy lázadsz-e vagy elfogadod. Úgy, ahogy Krisztus mondja a getszemáni kertben, hogy Atyám, ha lehetséges, múljék el ez a pohár, de ne az én akaratom legyen, hanem a Tied. Tudjuk-e a jobb lator oldalára állva mi is azt mondani, hogy ne az én akaratom legyen, hanem a Tied? Igaz, naponta újra és újra keresztre feszülünk a bűneink révén, keresztre feszülünk az egész világon. De ez a világ két részre oszlik a Krisztus körül: a jobb lator oldalára és a bal lator oldalára. A rászorulók oldalára. Melyik oldalra fogunk állni?

12. Jézus meghal a kereszten

Régen, Krisztus korában kimondták a halálos ítéletet, ma sok helyen nincs halálos ítélet. Ahol van, országoként pár tucat, ha van. És emberek, földet átfogó egyesületek harcolnak azért, hogy még a fogalmát is töröljék el a halálos ítéletnek. Amellett ma a halálos ítéleteket nem mondják ki. Csinálják. Törvény és kimondás nélkül. Csak ebben a kis országban az elmúlt évtizedben 5 millió halálos ítéletet hajtottak végre, mielőtt az illető egyáltalán megszületett volna. Hát mennyit a világon? Hollandiában már végrehajtanak halálos ítéletet – kimondás nélkül – öregeken, akik terhesek a fiatalok számára, mert zavarják szórakozásukat. És mennyit hajtanak végre a világon? Mennyit úgy, hogy az illető tud róla? És mennyit úgy, hogy az illető sem tud róla? Mennyi halálos ítéletet hajtanak végre hadseregek által egymás ellen? Akinek a fegyve-

reket – esetleg mindkét félnek – ugyanaz a gyár szálítja. Az egyiknek ilyen pénzért, a másiknak olyan pénzért. Nem kötéllel hajtják végre, nem főbelövással hajtják végre, de végrehajtják. És nem mozdul meg az embereknek a lelkiismerete. A második világháború után írta Mécs László azt a versét, amit azóta sem publikáltak, amelynek az első sora így hangzik, hogy meggyilkoltak 50 milliónyi embert, és senki nem megy érte gyónni. Nahát, azóta tudjuk, hogy többet gyilkoltak meg, mint 50 millió embert. De azóta sem megy érte senki gyónni és a ki nem mondott, de végrehajtott halálos ítéleteket ma sem gyónja meg senki.

13. Jézust leveszik a keresztről, s anyja ölébe teszik

Az, hogy mindnyájan, naponta, óránként újra és újra keresztre feszítjük Krisztust, csak úgy lehetséges, ha közben ismételten le is vesszük a keresztről. De hogyan veszed le a keresztről? Csöndben, a Golgota-járás tanulságait levonva, az életet újrakezdvé. Ha a betegség keresztyéről, ha egy hűtlenné vált gyerek keresztyéről, ha a börtön keresztyéről, ha bármilyen keresztről vesszük le, tanulunk-e belőle? Amikor fölfeszítenek a keresztre, tudhatjuk, hogy le fognak venni. Minden keresztre feszítettet le lehet venni. De hogyan? Értéktelen holttestként, vagy olyan drágaságként, olyan mégtöbbé váltként, mint ahogyan a Krisztus testét levették. Többek lettünk-e azáltal, hogyha már egyszer keresztre feszítettek, hogy levesznek bennünket vagy nem? Az Úristen kegyelmének szeretetében, vagy a hozzátartozóink szeretetében, de levesznek. Azért vesznek le, mert remélik, hogy kincsvesznek le. Értéket, többélettet vesznek le.

14. Jézust sírba fektetik

Azt mondják, hogy a jeges Szibériában, a gulagok helyén, Sztálin 50 milliónyi kivégzettje pihen a fagyott földben. Ha a fizika nem változik meg, a világ végéig épségben maradnak, mert abban a mindig átfagyott földben nem pusztulnak el a testek. A halott teste sem pusztul el mindig. De amikor sírba kerül, akár Szibériában, akár másutt, biztos, hogy az ugyancsak sírba tett Krisztussal találkozik. A sírban együtt vagyunk Vele! Találkozunk vele, mellettem nyugszik. Hogy érzem magam, hogy érzi Ő magát énmellettem, hogyan találkozom az eltemetett Krisztussal akkor, amikor engem temetnek el? Mert az eltemetés típusos, átfogó jelensége az egész emberi nemnek, az egész történelemnek. Egyszer mindegyikünket el fognak temetni. És az eltemetett ember az eltemetett Krisztussal találkozik.

15. Legyőzheted a halált!

A két világháború között ebben a csonka országban még élt egy európai elit, amit ma már hiába keresünk. Egy szellemi, emberi elit. Ennek egyik határainkon túl is ismert tagja a képzőművésznek indult, aztán mégis régésszé és historikussá lett László Gyula. Nemrég jelent meg egy kötete. *Ex Libris* a címe, egy régész élete, amelyik csak apró karcolatokat hoz önmagától és másoktól az ő életében. Ezeket a karcolatokat azonban egy képsorozat illusztrálja, amely képsorozat az ő európai műveltségére és kereszténységére jellemző. Vagy húsz képből áll, ami végigkíséri az életét. És ezen a húsz képen mindenütt ott van valamilyen formában Veronika kendője. Amikor kisgyerekként alszik, elrepiül fölötté az őrangyal és mintegy az álmát röpteti el a becsukott szemei előtt, ami Veronika kendőjén a keresztre feszített Krisztus arca. Amikor fiatal emberként ül a szobájában a könyvek között, az ablak függönye: Veronika kendője. Amikor felnőttként átéli Budapest ostromát, a beszakadt háztető két oszlopa között, mint egy felakasztott rongy, fönnakadt rongy, ott van Veronika kendője. Mikor az édesapja kiterített holtteste mellett állt, ott is az édesapja angyala fekteti rá a szemfedőt az apára, ami Veronika kendője. És az utolsó kép – hiszen László Gyula velem kb. egyidős, tehát tudatában van annak, hogy a halál felé megy, tudatában van annak, hogy az élet valójában mögötte van, úgyhogy a kép egyik oldalán megy ő, és vele szembe jön a halál. És ő saját arca elé tartja Veronika kendőjét. A szenvedő, a megváltó Krisztus arcát. Mert az embernek a saját arca: a bűneinek, a gyöngeségeinek, emberi törtékenységének, lemaradásának, a halálnak az arca. Aki le akarja győzni a halált, aki föl akar állni, az a halál közeledtével csak a Krisztus arcát tarthatja a saját arca előtt. Csak a Krisztus arcával tudja legyőzni a halált! Egyedül a Krisztus arca az, a megkínzott, bennünket megváltott krisztusi arc, ami védelem és várfal köztünk és a végső halál között.

Befejezés

Egy verssel fejezem be ezt a keresztutat. A 129. zsoltárra írták.

*Börtönmélyből
könyörögve kiáltok fel Hozzád,
hogy bírnám ki,
ha bűnöm itt is nyilvánartartanád?
Irgalmad,
hajnalod irgalmát, ó, be várom, mint kinn az őr, ki
topogva fázik az éjjeli váltáson. Könyörület
csak Nálad van, de ott, ugye bőven, kiáltok hát,
mélyeimbe egyre süllyedőben.*

ÖKUMÉNIA

Szegeden, június 17–18-án, a Katolikus Házban tartotta évi közgyűlését és továbbképzőjét a Mécses Szeretetetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság. A társaság tevékenységében részt vevő önkéntesek, lelkészek, büntetésvégrehajtási alkalmazottak szokás szerint a Katolikus Hittudományi Fiskola éttermében közös ebéden ismerkedtek meg a két nap programjával, és merítették merőkanállal testi erőt a lélek és a szellem elkövetkező kemény munkájához. Az első nap délutánján három tevékenységi terület képezte a tapasztalatcsere témáját: a levelező-szolgálat, a tulajdonképpeni börtönpasztoráció és az utógondozás. A moderátoroknak (Mocsai Zoltán, Pintér Tibor, Molnár János) könnyebb dolga volt, mint az elmúlt esztendőben. A hozzászólók célra- és lényegretörően, a tárgytól el nem kalandozva vetették fel az őket foglalkoztató kérdéseket. Dr. Majzik Mátyás rövid bevezetőjének elhangzása után a levelező-szolgálat vezetője, Fazekas Margit kapott szót, s elmondta, milyen formában egyengeti a fogvatartottak és az önkéntes levelezők közti gyakran, nagyon keskeny utat. Ez az út nem azért keskeny, mert a büntetésvégrehajtás sok-sok szabállyal szűk mederbe terelné. Több bévés is kifejtette, mindenről szabad levelezni, ami a börtönben történik és nem sérti a zárkatárs vagy az alkalmazottak személyiségi jogait. Más lapra tartozik hogy a fogvatartottak gyakran kezdetben egy csomagküldési akció részének tekintik a levelezést, ami eleve korlátot szab a levél tartalmának. Amikor kiderül, nem erről van szó, időlegesen, vagy véglegesen is megszakadhat a kapcsolat. A legtöbb esetben azonban a fogvatartott és a számára csak jelígen keresztül ismert levelező közt kialakul az a bizalom, ami lehetővé teszi a kommunikációt, adott esetben elvezet a személyes, álarc nélküli kapcsolat kialakulásához is. Felvetődött, hogy hasznos lenne rövid módszertani összefoglalót szerkeszteni, és a kezdő levelezők kezébe adni: mit tanácsos leírni, mit nem, hogyan lehet nevelni, levélen keresztül egy alig ismert embert. Többen is hangoztatták, hogy a levelezés egyetlen célja a nevelés, mások arra figyelmeztettek, hogy az önkéntesek ne felejtsek el, tevékenységük része egy átfogó rendszernek, amely a törvények ellen vétkezőket a bűn-büntetés köréből a megbánás-megbocsátás területére igyekszik átvezetni. Néhányan azt hangsúlyozták, hogy majd minden bűncselekmény visszavezethető a szeretetlenségre. A levelező feladata sem lehet más, mint kioktatás helyett érzékeltetni,

Molnár János

A JOBB LATOR: KRISZTUSRA MUTATÓ PÉLDAKÉPÜNK

hogy szeretettel közeledik a stigmatizálthoz. És ha ez a szeretet meggyőző, nyilvánvalóvá válik, el is érte célját.

Mocsai Zoltán egy friss élménnyel vezette be az utógondozás tárgyalását, ami jelzi, hogy a visszanyert szabadsággal mennyire nem könnyű élni. A Mécses-tanyán él egy korábban elítélt, aki szabadulása után szinte elkallódott, már-már a teljes lezúllásbe sodródott, már a segítő címekkel sem rendelkezett. Kétségbeesett menekülési szándéka szinte csodás körülmények között sikerrel járt, visszajutott a korábban eltaszított segítséghez. Éveken keresztül bizonyította akaraterejét, és alkalmasságát az önálló életre, most saját tanyát vásárolt. Elvállalta, hogy visszamegy a börtönbe és „bizonyosságot tesz” a fogvatartottaknak, van esély a munkás, becsületes életre. Kemény, nemegyszer rosszmájú kritikát is magában hordozó kérdésekre kellett felelnie és helytállt. Hogy miket kérdeztek a börtönlakók? Miért bízta rá a pénzét „gazdáira”? Miért fogadta el a felülről ráerőszakolt feltételeket? Milyen mértékű ellenőrzéssel tünteti ki a rendőrség? Lehallgatják-e a telefonját? Az eset az utógondozás majd minden kérdésével szembesít. Lauber Imre Sátoraljaújhelyről kérdésekben fogalmazta meg a feladatokat: mikor kezdődjön a gondozás? kik kezdjék? melyik a legkritikusabb szakasz? a kilépés? mitől válhat ki egyensúlyozott személyiséggé a szabadult? A kalocsai küldöttek véleménye stílusban különbözött, de lényege hasonló: az utógondozást már a bekerüléskor meg kell kezdeni. A nőknél azonban mind a fogvatartás ideje alatt, mind a szabaduláskor több olyan lelkiismereti tényező felmerül, ami a férfiakra nem jellemző. Bayer Gábor Baracskáról pár hónapos ausztriai tanulmányútjának tanulságait összegezte. Nyugaton sokkal bőségebb anyagi háttérrel, és sokkal több képzett szakemberrel történik a szabadultak visszailleszkedése a társadalomba. Egy szabadultra két-három szakember is jut. Dr. Végh József szociálpszichológus a szociális munkások tevékenységét állította előtérbe. Jó lenne, ha a Magyarországon még alig elindult szociális-munkás képzés a büntetésvégrehajtás terén betölthetné azt a szerepet, amit Nyugaton már teljesít: a börtöntől független személy segíti az elítéltet már a bekerülés első napjától. A levelezési témánál a szeretet mindenekfelettvalóságát hangsúlyozó úr ezúttal is sajátos véleményt képviselt. A szabadultaknak nem kell a világtól elzárt tanya, az nem használ a személyiségük

megnyílásának, a legcélravezetőbb közeg egy egészséges szellemű munkabrigád lenne, ahol a kemény munka és az emberi megértés, odafigyelés vezetné vissza a stigmatizáltakat a bélyeget nem hordók világába. A mai magyar társadalom még a tanyán sem akarja megtérni a szabadultakat, legelokvensebb példa a Mécses-tanya létéért folytatott több éves küzdelem. Bánffy Anna a Gyújtóból a társadalom igazságérzetének figyelembevételét is fontos elemnek tartja. Nem szabad elfelejteni, hogy a szabadulásig és a visszailleszkedésig a bűnelkövetést természetesen kell követnie a büntetésnek, a bűnbánatnak, s aztán jöhet a megbocsátás. Kám plébánosa évek óta foglalkozik az egyháztanács által engedélyezett két szabadult testilelki gondozásával. Ennek során megtanulta, mit is jelent egy anyának, ha tékozló fiai vannak. Két kedvezményezettje saját házzal, mintakerttel rendelkezik. Igaz a falusiak nem akarták segíteni őket, „idegenek” hitelezték meg a talpraállásukhoz szükséges pénzt. Azóta a helybeliek is elismerik, akarnak és tudnak is dolgozni. Összegezéskeppen megállapította, együtt kell élni a gondozottakkal, ha az ember a krisztusi élet mintájával akar hatni rájuk.

Mocsai alezredes összefoglalása után Pintér Tibor a pasztorációt tárgyál választó beszélgetés témáinak a következő gondolatokat javasolta: „hogyan lehet megtéríteni a krisztusi életre?”, „konfliktus és kudarc”, „felekezeti átjárhatóság” Végh József arra figyelmeztette a fogvatartottakkal foglalkozó lelkészeket, hogy nem szabad megsértődni, ha egyik másik elítélt kimondottan provokációs szándékkal ül be a foglalkozásra. Villányiné Böszörményi Ildikó az esztergomi börtönben szolgál, s arra törekszik, hogy meggyőzze a fogvatartottakat, fontos emberek. Fontosak Istennek, fontosak a társadalomnak, fontosak a lelkigondozónak. Még sosem volt fegyelmezési problémája, mert a Krisztustól kapott szeretettel közelít a megvetettekhez. A sárospataki református teológusok, akik a sátorlajújhelyi börtönben ismerkedtek a misszió e sajátos formájával, bizonyosságot tettek arról, hogy náluk a felekezetek a közös tartalomra, Krisztusra mutatnak, ezért a legteljesebb összhangban dolgoznak. Ugyanakkor módszertanilag az önkontroll fontosságát hangsúlyozták, mert a foglalkozások vége felé, gyakran az elítéltek nem odaillő dolgokkal törődnek. Hujbert Tamás szerint, aki a váci börtönben tevékenykedik ezen nem szabad sem csodálkozni, sem megütközni. Az, aki évtizedeket tölt úgy, hogy szabályozzák minden percét, nem csoda, ha kilazít, amikor egy-két órára emberibb környezetbe kerül.

A három óra hamar elrepült. Szervezési újításként fehér asztal mellett, a Mécses Szeretetszolgálat tápéi székhelyén lehetett folytatni a megkezdett beszélgetéseket.

Másnap a közgyűlés dr. Majzik Mátyás elnök kedves megnyitó szavai után dr. Harmathy Béla evangélikus püspök, dr. Gyulay Endre szeged-csanádi megyéspüspök és Csóti András dandártábornok értékes

útmutatásával kezdődhetett. Majzik Mátyás beszámolójában legfőbb eredménynek nyilvánította azt a tényt, hogy a társaság a szűkös anyagi körülmények ellenére is él, működik, sajtókiadványai egyre népszerűbbek, a jövő legfontosabb terve a Kunszentmiklós melletti 60 hektáros terület, amit ő Alsószenttamásnak nevezett el egy régi helyrajzi név alapján, ahova oktatási, továbbképzési központot tervez, s természetesen szabadultak számára kínálna munkalehetőséget. Az Ellenőrző Bizottság pénzügyi jelentését kommentálva kimutatja, hogy az évi hat-hét milliós költségvetés milyen olcsó befektetés lenne az államnak, ha támogatná. Egy elítélt évi hatszázezer forintjába kerül az országnak. Ha évente csak tíz szabadultat tart vissza a Társaság a bűnözéstől, már kifizetődött az államnak. De nem tíz, hanem legalább száz emberrel kell számolni. Dr. Bartha Tibor a református börtönmisszió vezetője rövid beszámolójában azt tartja legfontosabbnak, hogy az ország börtönei közül csak négyben nincs képviselve a református lelkipásztori szolgálat.

A közgyűlés második részében két fontos határozat született. Az egyik arról szól, hogy a Társaság politikamentes tevékenységet folytat, ahogy eddig, ezután sem fog semmilyen párthoz kapcsolódni. A másik, az elnök kezdeményezése, melyhez megnyerte minden alkotó egyház táinogatását. Miről is van szó? A Lukács szerinti evangéliumban a keresztfeszítés alkalmával a két gonosztevő megszólal, az egyik szidalmazza Jézust, a másik megvédi, kinyilvánítja ártatlanságát, szembeállítva a gonosztevők bűnös voltával, és kéri Jézust, emlékezzen meg róla, amikor eljön az ő országában. Jézus válasza: „...ma velem leszel a paradicsomban.” A gonosztevő az apokrif irodalomban nevet kapott, Jobb Lator, és kialakult az a felfogás, hogy ő elsőként nyerte el az üdvösséget magától Krisztustól. Bár nem avatta szentté az egyház, legyen a társaság égi patrónusa. Dr. Hegedüs Lóránt református püspök mindenki számára elfogadható megfogalmazást talált: a Jobb Lator legyen Krisztusra mutató példakép. A határozati javaslatokat az evangélikus és katolikus püspökök megnyugtató ajánlása nyomán a közgyűlés egyhangúan megszavazta. A szegedi esemény a szokásokhoz híven a Szegedi Fegyház és Börtön által felajánlott közebéddel folytatódott, ahol dr. Majzik Mátyás értékelése nyomán dr. Harmati Béla püspök úr átnyújtotta a Társaság ezévi kitüntetéseit. Az emlékezetes nap börtönlátogatással zárult, ahol a börtönpasztorációval foglalkozók és a sajtó betekintést nyerhetett az intézmény belső életébe. A tapasztalatcserén és közgyűlésen megjelent mintegy száz résztvevő lélekben megerősödve, egymás tapasztalataival gazdagodva térhetett haza, ki-ki saját munkaterületére, hogy újabb lendülettel folytathassa szolgálatát Isten dicsőségére és megvetett felebarátaink jobbulására.

Egy szociálpszichológus gondolataiból

Csakazértis

Több mint egy éve már annak a börtönlátogatásnak, de máig olyan elevenen él bennem, mitha csak most történt volna. A Börtönpasztorációs Társaság éves közgyűlése volt, és ennek kapcsán vezettek végig az érdeklődő résztvevőket az ország talán leghíresebb fegyházában. Hadd lássanak belülről is egyet azok közül a helyek közül, ahova legalábbis leveleikkel már réges-régen szinte hazajárnak.

Még úgy is nagyon hamar sikerült bejárni a patinás falakkal határolt pár szintnyi teret, hogy meg-megállt a csoport meghallgatni a fiatal főtiszt avatott szavait a látottakról, a benti viszonyokról, s mindarról, amit levonhatott arról, amit itt-ott kérdezett tőle valaki eről-arról.

Mégsem az nem hagy nyugtot, mégsem az nyomaszt, hogy fogvatartottak százainak még ebből is csak töredéknyi jelenti élete egész színterét, hogy az üresen kongó folyosókra néző ajtóablák mögött üresen kongó órák morzsolják a bent lévők étetét, ki tudja, milyen szörnyeteggé zúzva-nyomorítva a lelki-
ket akár még unalmukban kimunkálttá is gyúrt testükben.

Amitől nem tudok szabadulni, a fiatal főtiszt néhány makacsul következetes véleménye, amit szinte incelegve ismételtetett újra meg újra egy báuzást nagymamája korabeli hölgynek, aki csendesesen, de az alázat erejével és kitartásával igyekezett mindent elkövetni, hogy valami pozitív választ csikarjon ki belőle arról, hogy van-e érezhető haszna, látszata, értelme is annak az odafordulásnak, munkának, törődésnek, amot ő és társai éveken át végeznek a fogvatartottak érdekében. Olyan volt az egész kettejük között, mint egy iplapacs játék. A koraközépkorú, kicsattanóan egészséges, ereje teljében lévő, határozott fellépésű tiszt mindig pontosan érezte, melyik kérdésre remél tőle idős, törekeny, talán kissá már meg is fáradt kérdezője valami olyan választ, ami nagyon jól esne, ami megerősítő lehetne neki és valamennyi társának. Például hogy nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb, a jövőjében bizakodóbb az olyan rab, akinek van levelezője. Ő azonban csakazértse mondott ilyesmit, ehelyett rögtön kíméletlenül rázúdította a maga illúziótlan, száraz és könyörtelen véleményét: „a fogvatartottak csak kihasználják, becsapják, csőbehúzzák segítőiket, még levelezni is csak addig leveleznek velük, míg abból anyagi előnyt remélnek.”

Senki se mondott ellent neki a látogatók csoportjából. Ám biztos vagyok benne, ha valaki addig kételkedett is közülük benne valaha, azt ennek a jól képzett, a ranglétrán hamar felemelkedett, magabiztos, fiatal főtisztnek a szavai végleg meggyőzték munkája szükségességéről.

Az lehet, hogy egy fogvatartottat csak ilyen negatív szemlélettel lehet biztonságosan végig bent megtartani, de az biztos, hogy egy szabadulót nem lehet ezzel a szemlélettel és hozzáállással végleg kint megtartani.

Aki annyi évig csak gyanakvást, rosszhiszeműséget tapasztal maga iránt, mennyivel inkább kell abba állhatatosan belelátni a jót, hogy el tudja hinni maga is magáról, hogy tényleg benne van! Nem lehet ehhez a gondolathoz elég korán elkezdni hozzászokatni.

DOKUMENTUMOK

Dr. Seregély István érsek úrnak,
a MKPK elnökének, fővédnökünknek
Budapest

Szeretve Tisztelt Érsek Úr! Kedves Atyám!

Kérem Önt és személyén keresztül a Főpásztori Kart, hogy az előzetes útmutatása, valamint a Dr. Harmati Béla evangélikus és Dr. Hegedűs Lóránt református püspök urakkal (majd Dr. Bölcskei Gusztáv református püspök úrral.) történt egyeztetés és jóváhagyásuk után, sőt támogatásuk alapján, a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság 1997. évi Közgyűlésén hozott egyhangú határozatát, amelyben a Jobb Latort az elítéltek és a Társaság, Krisztusra mutató példaképének nyilvánította, jóváhagyólag elfogadni, támogatni és megáldani szíveskedjenek!

Kérem továbbá a Közgyűlésünknek azt a egyöntetű határozatát is jóváhagyni, hogy a Jobb Latorról kiemelten, mindig a Nagypénteket megelőző hónap utolsó péntekén, mintegy emléknappként, emlékezünk meg. Természetesen az ökumenikus, a Krisztusra mutató példaképünk mellett, mi katolikusok, a Jobb Latort értünk imádkozó közbenjárónknak, égi patrónusunknak, védelmezőnknek is valljuk. A Közgyűlésünkön jelen volt Gyulay püspök úr, aki Dr. Harmati Béla evangélikus püspök úrral együtt, rövid beszédében is támogatta elhatározásainkat.

A Jobb Lator a mai fogvatartottak részére is hiteles személy és hiteles példakép, mert ő maga is átélte a bűnözők életét, őt is elítélték, börtönben élt és kivégezték. A börtönpasztorációs tevékenységben – reményünk és meggyőződésünk szerint. – jelentős szerepet tölt be.

Kedves Érsek Atya!

Kérem a Magyar Katolikus Püspöki Kart, hogy ez ügyben is, e törekvéseinkben is, legyen a támogatónk!

Kérjük az áldásukat és biztatásukat, valamint további útmutatásukat!

Szeged, 1997. augusztus 1.

Szerető tisztelettel:

Dr. Majzik Mátyás

* * *

Dr. Majzik Mátyás úrnak

Tisztelt Elnök Úr!

Folyó évi augusztus hó 1-én kelt levelére szeretettel értesítem, hogy kérését, amely szerint Püspöki Konferenciánk hagyja jóvá a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság 1997. évi közgyűlésének határozatát, amelyben a Jobb Latort az elítéltek és a Társaság Krisztusra mutató példaképének nyilvánította – az Állandó Tanács a Püspöki Konferencia szeptemberi ülése elé utalta.

A Püspöki Konferencia döntéséről értesítéssel leszek Elnök Úr felé.

*Őszinte tisztelettel köszönti,
Budapest, 1997. augusztus hó 27-én
Dr. Ternyák Csaba püspök,
a MKPK titkára*

Simon András

Pár szó a türelemről

Először talán úgy tűnik, hogy a türelem nem tartozik a szeretet legnehezebb gyakorlatai közé, hiszen amikor türelmesek vagyunk, végül is nem fejtünk ki túl nagy energiát, csupán „várakozunk”.

Igen, a türelem a szeretet várakozó magatartása, amely a bizalomból fakad. Képtelenek lennénk valakire, vagy valamire türelmesen várni, ha egy cseppet sem bíznánk abban, hogy várakozásunk egyszer beteljesül. Mégis, aki elég élettapasztalattal rendelkezik, az jól tudja, hogy a szeretetteljes türelem semmivel sem kíván kevesebb erőfeszítést, mint más erények gyakorlása.

A türelem a szeretet építőművészete.

Egyfajta „passzív” alkotás, amikor a belőlünk áradó szeretet és bizalom pont azáltal készíti pozitív változásra a másik embert, hogy nem szólunk bele az életébe, nem sűrgetjük, nem szabunk neki sem határidőt, sem feltételeket. Egyszerűen csak várunk rá.

Ez a legfontosabb. Biztosítani (fele)barátunkat arról, hogy számon tartjuk őt, mert fontos nekünk. Ezzel önbizalmat adunk neki, és szavak nélkül is azt sugalljuk, hogy értékes ember. Így válik a türelem a szeretet építőművészetévé.

Az az ember ugyanis, akit megértő türelem vesz körül, a bizalom meleg fénysugarában megkeresi és felszínre hozza magában azokat az Istentől kapott értékeket, amelyekben eddig talán maga sem hitt, de amelyek létezésében szeretetünk által most meg erősödik.

Így, szinte lépésről lépésre felépíti önmagát, valóban értékessé, vagy még értékesebbé válik.

Ugyanakkor a türelem a szeretet és az alázat próbája is. Nem lehet elkezdni és egyszer csak abbahagyni. Csak elkezdni lehet és a végtelenségig fokozni – ha kell, egészen a teljes kimerülésig, ami már meghaladja az emberi teljesítőképesség végső határait.

Tulajdonképpen főlegesen külön hangsúlytevésével megkülönböztetni türelmet és „szeretetteljes türelmet”, mert a türelem csak szeretetteljes lehet. Akiben nincs szeretet, abban türelem sincs, s a magunkra erőltetett türelem nem más mint elégtelen szeretetünk szegénylős igyekezettel való takarítása.

A türelem úgy válik Isten-élménnyé a számunkra, hogy gyakorlása közben sokszor már pszichikai erőtartalékaink maradékát is fel kell áldoznunk. Ilyenkor elérkezünk arra a pontra, amikor kimerültségünk miatt vagy feladjuk, vagy tűrőképességünk végső határára jutva megnyitjuk hitünk kapuit és hagyjuk magunkba áradni az Isten türelmét. Ha képesek vagyunk ezt megtenni, akkor a

mélypontra átlendülve teljesen világosan láthatjuk, hogy már valóban csak eszközök vagyunk, az Isten türelmének csatornái.

Sokszor előfordul, hogy nem a másik emberért, hanem csak önvédelemből, kényelmességből vagyunk „türelmesek”. Ez ne tévesszen meg minket, ez nem türelem, hanem a másik élve eltemetése. Az ingatag békesség kedvéért hajlandók vagyunk együtt élni felebarátainknak azokkal a hibáival is, amelyek alapvetően zavaróak ugyan, de szóvátételük várhatóan nagy feszültségekhez vezetne és sok kellemetlenséget okozna.

A „türelemnek” ez a helytelen gyakorlata nem más, mint szeretetünk gyengességének takargatása. Sőt, ha „mindent elviselhető, türelmes közönnyel” szó nélkül hagyjuk felebarátunk azon hibáit, amelyekkel változtatni tudna – s amelyek ugyanakkor nevetségessé, gúnyos megjegyzések célpontjává teszik őt-, akkor anélkül, hogy emiatt bárki elítélhetne minket, mi is csúfolóinak néma cinkosainvá válunk, s mélyen titkolt kárörömmel nyugtázzuk magunkban, hogy: „hál’ Istennek nem velünk van baj”. Ez persze szinte sohasem így tudatosul bennünk.

Inkább büszkéek vagyunk „mindent elviselő türelmünkre”. A „szeretetre” amely bájjal közönnyel asszisztál egy lélekhajó lassú süllyedésénél.

A türelem

a szeretet kőbe vésődő
és állandóan mélyülő fájdalma

A szeretet hiteljegye

Minél jobban szeretsz valakit, annál több lemondásra vagy képes érte, s minél több áldozatot hozol önként valakiért, annál értékesebbé válik számodra. Ne csinálj magadnak hiúsági kérdést abból, hogy vajon hányan hoznának érted komoly áldozatot a baráti körödből.

Inkább magadat készítsd elő gondolatban arra, hogy mindig képes légy áldozatot hozni azokért, akiket szeretsz, s azokért is, akiket kevésbé, vagy talán egyáltalán nem szeretsz, de akik Krisztusban mégis testvéreid és felebarátaid.

DIAKÓNIA: A SZERETET, AZ IGE ÉS AZ OLTÁR SZOLGÁLATA (Diakónusok az egyház és a társadalom peremén élők lelkipásztori gondozásában)

Ulrich Brisch

Diakonátus és karitás

Az egyházi karitatív tevékenység és az állandó diakónusok feladatainak kapcsolatáról

Az állandó diakonátus és korunk egyháza

Az állandó diakónusok hivatalának és megbízásának eredeti és tulajdonképpeni jelentőségét a karitás és a diakónia kapcsolatában jól megvilágítja a Német Püspöki Kar 1979-ben megjelent Keretrendelkezése az állandó diakonátusról. Legyen elég e helyt csupán néhány fontos kijelentést idézni erről a feladatkörrel:

„A II. Vatikáni zsinat felújította a diakonátust mint állandó és tartós életállapotot: *Tanácsos ugyanis, hogy azok a férfiak, akik ténylegesen diakónusi szolgálatot teljesítenek ... megerősödjenek az apostoloktól áthagyományozott kézfeltétel által és közelebb lépjenek az oltárhoz, hogy ezáltal a diakonátus szentségi kegyelmével hatékonyabban tölthessék be tisztüket (AG).*”

Különösen kiemelik a diakónus sajátos szolgálatát a következő szavak:

„Az egyházi rend egy küldetésén belül a diakónus mindenekelőtt való feladata, hogy elvigye Krisztus szeretetét azok körébe, akik különleges segítségre szorulnak. A diakónus *„mint a keresztény közösségek szükségleteinek és véleményeinek tolmácsa, a helyi egyházi közösségekben az Egyház diakóniájának ösztökélője, s magának az Úr Krisztusnak jele vagyis szakramentuma, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon”* (Ad Pascendum), ösztönözze és támogassa a közösségben a diakónusi szolgálatokat. ... Szolgálatára összességében arra irányul, hogy Krisztus diakóniájának a lelkületét felébressze és ébrentartsa az egész közösségben.”

A Keretrendelkezés 2. fejezete még egyszer megerősíti, hogy minden diakónusnak hármassal alapvető feladatkörre van: *a keresztény felebaráti szeretet, az ige és a liturgia diakóniájában*. A fejezet további szakaszai azonban nemcsak hogy részletezik a diakónus sajátos hivatását a testvéri szeretetszolgálatra, hanem az igeszolgálatot és a liturgikus közreműködést is ebből a primer nézőpontból, azaz a testvéri szeretetszolgálat hivatásának elsődlegességéből értelmezik.

Szó szerint ezt olvassuk:

„Testvéri szeretetszolgálatát által a diakónus hivatali teljhatalommal és küldetéssel tanúskodik Krisztus szeretetéről különösen a rászoruló körében. E megbízatáshoz többek között a következő feladatok tartoznak: alakítsa ki testvéri közösségek csoportjait és sejtjeit, s működjék közre, hogy ezekből épüljön az egyházközség. Vezessen

be egyéneket, csoportokat, közösségen kívüli szerveződések a közösség középpontjába; tegye nyitottá a közösséget az emberek kéréseinek, kérdéseinek, szükségleteinek megválaszolására. Gondoskodjék a rendkívüli helyzetbe került embertársakról: betegekről, fogyatékosokról, magányosokról, menekültekről, új lakóhelyre költözőkről, külföldiekről, börtönben lévőkről és a börtönből szabadultakról; segítsen a nehéz szociális helyzetben lévőknél; gondoskodjék az egyház és a társadalom peremére szorultakról; ösztönözze és ébressze a diakónusi szolgálatokat; kezdeményezze és támogassa a katolikus egyesületi életet; működjék együtt az egyházi és kommunális szervezetekkel a karitás és a szociális ellátórendszer területén. ... A diakónus liturgikus szolgálatával, különösen az eukarisztiaán való közreműködéssel rávilágít arra, hogy az Isten-szolgálat és a testvéri szolgálat elválaszthatatlan egységet alkot, s hogy a testvéri szolgálat az egyházi rend lényegi eleme és a keresztény közösség életének alapvető jellemzője.”

A diakónus pasztorális-karitatív képzése

A diakónusok szolgálatai elsősorban a szegényekre és a közösségtől távol állókra irányulnak. Ezért képzésük és továbbképzésük is ezen kihívásokhoz igazodik. A kölni egyházmegyében pl. az állandó diakónusok pasztorális-karitatív képzésére az egyházmegyei karitás kapott megbízást. A karitás-referens előadók megismertetik a diakónusokkal a karitást mint Isten szeretetét, mint Jézus Krisztus minden egyes ember és közösség részére szóló megbízását, továbbá mint az egyház lényegi életmegnyilvánulását és alapfeladatát a mai világban, valamint az egyházi szociális szolgáltatásokat és intézményeket. A pasztorális-karitatív tanterv az alábbi témaköröket öleli fel:

A szentelés előtti alapképzésben: az egyház karitatív dimenziója; a szükségletek és a segítség formáinak változásai; a karitás egyesületek szervezeti felépítése, munkaterülete és tagozódása; a mai keresztény emberkép; közösség, társadalom, állam, önkéntes jóléti szolgálatok, a modern karitászmunka ismertetőjegyei és prioritásai.

Ezen kívül pasztorális-karitatív megközelítésben tárgyalásra kerülnek olyan témák, mint például idősekkel való foglalkozás; külföldiek; problémás gyermekek, fiatalok, családok; értelmi és testi fogyatékosok, mentális betegek; az idős- és beteg gondozás, családsegítés kérdései; az ellátatlan éhezők, hajléktalanok, krízishelyzetbe került

emberek; menekültek és áttelepültek; börtönben lévők és börtönből szabadultak; drogvészély és drogfüggőség; életvezetési tanácsadás; egyházközségi karitázmunka; karitatív és személyes lelkigondozás, továbbá a liturgia szociális-karitatív elemeinek a megismerése.

A gyakorlatközpontú szentelés *utáni* képzés keretében pedig a főállású diakónusok részt vesznek többek között egy négyhetes hospitáláson valamely karitás csoportban vagy karitatív jellegű szakmai egyesületben. Később feldolgozzák tapasztalataikat, hogy azok hogyan hasznosíthatók az egyházközségi pasztorális-karitatív munkában.

Végkövetkeztetések

A pasztorális-karitatív feladatokba való alapvető bevezetés megfelel a sokszínű lehetőségeknek és munkaterületeknek, amelyek lelkipásztori tevékenységük során a diakónusok előtt feltárulnak, s amelyeket sokan már messze-menően fel is vállalnak.

Kitűnően foglalja össze és fejezi ki az állandó diakónusok ezen fontos feladatait a német nyelvterület pasztorálteológusai által kiadott *Karitás és diakónia* című dokumentum:

„A (diakónus) szolgálatának súlypontja a testvéri szeretetszolgálat, amiről tanúságot tesz az igehirdetésben, s amit a liturgiában szakramentális módon megjelenít. Küldetésének specifikuma, hogy a hit hirdetésében, a liturgiában és a testvéri szeretetszolgálatban különösen azoknak az egyéneknek és csoportoknak áll szolgálatára, akik a társadalom és az egyház peremére sodródtak, s hogy a közösség kebelében őket nyitottá teszi a távol állók felé, s alkalmassá teszi őket azoknak a szolgálatára illetve a velük való együttműködésre, akik nincsenek, vagy még nincsenek abban a helyzetben, hogy önmaguk erejéből részt tudjanak venni a keresztény közösség életének központi eseményeiben.

Hosszú távon csak akkor van értelme a diakonátus felújításának, ha a diakónusok Krisztus szellemiségéből merített személyes tanúságtétele és szakmailag megalapozott, szakszerű tevékenykedése által az egyházközségek csoportjai és tagjai egyre inkább alkalmasabbá válnak - befelé és kifelé - arra, hogy testvéri szeretetközösségben élve teljesítsék az egyház szolgáló és társadalomkritikát is gyakorló küldetését. A lelkipásztori tervezés és a közösségépítés szempontjait szem előtt tartva azt mondhatjuk, hogy főállású diakónusok azokban a nagy egyházközségekben működhetnének a leghatékonyabban, amelyek égető szociális problémákkal szembesülnek, vagy pedig bizonyos plébániaszövetségek vagy régiók szakmailag differenciáltan működő vezető testületében. Nem főállású diakónusoknak pedig a sajátos diakóniának legalább egy területén kellene tevékenykedniük (a munka és szabadidő világa, képzés, rétegpasztoráció). A jelen egyházi és társadalmi helyzetben az állandó diakónusoknak mindenképp kicsi, testvéri báziscsoportok kialakításán kellene fáradozniuk, amelyek Krisztus evangéliumának szellemében próbálnak nehéz helyzetben lévő embertársaiknak segítségére lenni. Elhibázott dolog lenne, ha a diakónu-

sok a szorongató paphiány miatt - bizonyos helyettesítő, kényszer diktálta, illetve áthidaló szerepben - kizárólag a szentségek kiszolgáltatásában és a liturgiában tevékenykednének.”

A Német Szövetségi Köztársaság püspökeinek közös szinódusa is összefoglalja és hangsúlyozza a diakónusi hivatalnak a testvéri szeretetszolgálatra való alapvető irányultságát. Végezetül idézzünk néhány jellemző mondatot az állandó diakónusok küldetéséről a „*Lelkipásztori szolgálatok az egyházközségben*” című püspökkari határozatból:

„Ha meg akarjuk érteni a diakónus hivatalát, különösen is Jézus emberszeretéből kell kiindulnunk. Tehát csak ott növekedhet testvéri szeretetben élő közösség, ahol az emberek Jézus Krisztus szeretetében kölcsönösen elfogadják egymást, s csak akkor, ha Krisztus szeretete arra indítja őket, hogy éppen a szegények és elhagyottak felé forduljanak. Az egyházi hivatal nemcsak a közösségnek az Isten igéje hirdetésében és az eukarisztia ünneplésében megvalósuló egységéért felelős, hanem az ilyen szellemiségben élő közösség megteremtésének feltételeiért és következményeiért is: a keresztényi szeretetből fakadó testvéri szeretetszolgálatért. ... A diakónus feladata, hogy kialakítsa a testvéri közösségek sejtjeit, amelyekből felépül az egyházközség; feladata, hogy különösképpen is gondoskodjék azokról, akik leginkább rászorulnak Krisztus szeretetére, s akik abban a veszélyben vannak, hogy - az egyház és a társadalom peremére szorulva - még a közösség is elhanyagolja őket. A diakónus vezesse ki őket elszigeteltségükből és vezesse be őket az egyházközségbe, feladata továbbá, hogy képviselje érdekeiket, s legyen az egyházközség és annak vezetőinek élő lelkiismerete, azért hogy a keresztényi szeretetből fakadó szolgálat szellemen soha ne aludjék ki bennük. Mindezen feladatait ne egyedül, saját tevékenységére támaszkodva végezze, hanem ösztönözze és támogassa az egyházközségben a diakonális szolgálatokat. Így egyszerre áll a közösség középpontjában is, s ott is, ahol a közösség még nincs vagy már nincs jelen.”

„Mint a szükséget szenvedők szószólójának ősi idők óta a diakónus feladata, hogy a liturgiában felolvassa hívek könyörgéseit és átvegye a hívők rászorulóknak szánt adományait.

A liturgiában, különösen az eukarisztiában való közreműködése nyilvánvalóvá teszi, hogy a testvéri szeretetszolgálat az egyházi rend alapvető eleme, s a keresztény közösség életének lényegi megnyilvánulása. Erre különös gondot kell fordítani ma is a különböző liturgikus cselekményekben, ha azon diakónus is tevékenyen részt vesz.”

(Fordította: Molnár Ferenc)

„A diakónus az irgalmas Krisztus keze és a szentelő Krisztus útkészítője.”

(Schütz Antal)

Mit ad a Mécses a társadalomnak?

Anyagi vonatkozásban:

1 fő elítélt évi 600.000 Ft-ba kerül az államnak.

Ha mi évente a megszokott és a sajátos eszközeinkkel csak 10 főt tartunk vissza a bünelkövetéstől, (és) az újabb bűncselekmény elkövetésétől, akkor a társadalomnak 6 millió forintot takarítunk meg.

De mi évente ennek kb. tízszeresét teljesítjük. Ez kb. 60 millió forint megtérülés...

Ha azt is számítjuk, hogy egy bűncselekmény elkövetéséért átlag 5 év büntetést számolhatunk: ez $5 \times 60 = 300$ millió forint megtakarítás. Évente.

És akkor nem fordíthatjuk le a számok nyelvére a bűncselekmény közvetlen rombolását, anyagi kártételt, s a kiszámíthatatlan kínokat és veszteségeket...

Úgyancsak becsülni lehetne azoknak a károknak az anyagi értékét, melyet a börtönökben, hatásunkra (lelkipásztori munka, világi munkatársak munkája, levelező és csomagküldő szolgáltatnak illetve akcióink, újságjaink, könyvek, családgondozás, tanfolyamok stb.) elmaradnak. (Rendkívüli események: öngyilkossági kísérlet, éhségstrájk, zárkatorlasz, lázadás elmaradása, számának csökkenése stb.)

Speciális formában:

A szociális gondozást végzők számára (az ilyen jellegű képzést nyújtó felsőoktatási intézmények számára!)

- gyakorló terep vagyunk
- szakdolgozatok születnek
- szakkönyvek kiadásaival e tanulmányokat segítjük
- az ügyintézőknek szélesebb látókört és mélyebb ismereteket tudunk nyújtani.
- a sajátos és speciálistapasztalatok átadásával e „szakma” ismereteit bővítjük.

(folytatjuk)

JOBB LATOR a Mécses Lelkiség lapja

Kiadja: a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság katolikus börtönlelkipásztori szolgálata
Alapító főszerkesztő: Dr. Majzik Máttyás – Szerkesztőség: 6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Telefon/fax: 36 62 495-592.

E-mail cím: MECSES-MAJZIK@tizsanet.hu <http://www.tizsanet.hu/MECSES-MAJZIK/>

ISSN 1218-4284

Előfizetés egy évre: Belföldön: 500 Ft, külföldön: 10 USA\$ vagy ennek megfelelő értékű más valuta

Nyomdai kivitelezés: Agapé Kft. Ferencs Nyomda és Könyvkiadó, Szeged